

Nadèl

Aleópp, Carólla, e té dàila ch'l é bèle Nadèl un'ètra vòlta! As capéss da tòtti àl lûs, vaira? A propòsit ed lûs, ai ò fât chès a un quel: anc qualli méssi dai prît fòra dal cîs àli én prezîsi ai lumén dâl butaig o méss a travêrs a scavalózz dâl strè. Stra àl lanpadén ch'i fâurmen una strèla cumatta, una canpèna, un prufil d abaid, ch'i séppen piazè int una strè o int una cîsa, ormâi an i é pió inciónna difarânza.

Sta fazannda la m dà la brótta inpresiàn che al Nadèl an s séppa brîsa mantgnó vîv pr arcurdèr quand ai véns al mând Gesó Banbén, mo sâul (o masmamânt) par la manfrénna di augûri, di regâl, di dsnèr e dâl zann, dâl fèst pr i fangén. Insamma, ed ròba che con Gesó la i àntra còmm al cûl int àl Quarant'âur. E un pô am agrîva che sti quî ai éva da dîr pròpi ón cóme mé, che con religiàn e cîs l à bân pôca cunfidânza. Però avân àl tradiziàn: qualli di nûster vic' ch'ali arénn da èser anc àl nôstri. Intindânnes, gnînt da dîr só augûri, regâl e tòtt al rèst: méi dscanbières dâl cravat, rasûr elètric, sièlp e bursatt che dàli insulânz Mo am é d avîs che cla gran rèna che adès i ciâmen *Crisi*, fagând cunprèr manca ròba la vâga a rîsg ed mustrèr che ala fén, int la cunsénzia dla zânt, ai séppa sâul i regâl e gnînt èter. Gnanc cal Gesó Banbén strafughè dala môda nèda tant sêcol dâpp ed ló.

Se quasst al fôss vaira, am piastrév ed fèr un esperimânt: eliminèr dal Nadèl àl lûs, la reclâm e cla ròba lé. Csa i avanzarév? Fòrsi sâul di cínno a cà da scòla e un pô d arpòs in famajja? Coi ûc' dla fantaî ai ò pruvè d imazinèrum un Nadèl sânz cumèrzi, cunprând gnînt ed pió dal sòlit, sânz regâl, sânz publizitè in televisiàn, magaradio coi cínno ch'i van a scòla cme i èter mîs. A n vói mégga ufânnder i credént sinzèr: zèrt as andarév ancâura a massa. Però, a sân cunvént, quî ch'i i van tòtti àl dmanndg o pûc de pió. Bâsta pinsèr a quall ch'ali én àl fèst religiâusi brîsa lighè al'usanza ed cunprèr o regalèr. Am piastrév pròpi ed dmandèr a chi pâsa par strè:

- *Secânn d vó, Feragâsst èla una fèsta*

religiâusa o nâ? E che difarânza i é stra la fèsta dl Asâns e dl'Asunziân? Quèl'èla qualla ed Gesó e qualla dla Madòna?

Chisà, quant srénni a arspânnder pulid? Mah!

Però adès am vén in amânt un èter quel. Al srà vaira che al Nadèl di marcânt, dâl lûs, di regâl e dâl spais am pèr ch'al éva avó vénta só una fèsta dla religiàn. Mo fòrsi l é anc pió vaira che sâul grâzie a st'usanza mudèrna ch'l'à arbaltè incòsa, al Nadèl di cristiàn l é riusè a tgnîr un puctén bòta int la memòria, int àli abitûdin, int i stîl ed vétta ed miglîon ed zânt.

Siché dânc, pôl dèr che stramèz a càl lûs ormâi tòtti prezîsi dâl cîs, dâl strè e dâl butaig, magâra un pô arpiatè par môd che i butghèr i pòsen avair al sò guadâgn, ai séppa sânpèr Ló: Gesó Banbén. L èra al pinsîr e la cunvinziàn che par sta ricurânza i avèven i mî nûn, àl mî ziènni e mî mèder. E mé, craddri o an craddri, a n m al vói brîsa dsurdèr. Bân Nadèl.

la Taraghéggna
(Gigén Lîvra)

Al

Pânt dla Biânnda

l àugura un

Bân Nadèl

e un beléssum 2013

a tòtt i sù letûr. Mo anc a quî ch'i n al lèzen brîsa e a quî ch'i pròven ed lèzrel mo i n i capéssen un azidóll!

Dal panirân ed Cúccoli

La caròza dâl surénni

Drî ala vî Eméggia, fòra ed San Flîs, a man stanca andând vèrs Santa Viòla, sóbbit pasè al crusèl con la vî Timavo, ai é un palazân che int l'infazè l à una néccia con la stâtua ed San Iusèf. L é la cà d arpòs dâl "Surénni di puvrétt" (*Piccole Suore dei Poveri*), una congregaziàn ed carità franzaiisa ch'l'é que a Bulaggna da pió ed zânt ân.

Quand a vénsen a stèr ai Prè ed Cavrèra (utâbber dal 1952), ògni tant mé a vdèva a vgnîr fòra dal rastèl ed

st istitût (mo alâura i al ciamèven "ricòver") una caròza naigra tirè da un cavalózz, naigher anca ló. In sèrpa ai èra un umarèl in caparèla e brilipèri, con al sò parpagnàn, che però ló an druvèva mâi. Cla caròza naigra, ch'la parèva un càr da môrt, l'èra in realtà la berlénna dâl sôr, una spèzie ed *suv* d alâura, ch'la sarvèva da andèr in gîr, magâra pr andèr a fèr la spaisa. Insâmma: *era un mezzo adibito al trasporto di persone o cose*. Pò un dé, sânz che inción al s n adèss, la caròza la scunparé: àl surénni àli avèven arzvo in regâl una mâchina nôva nuvânta!

Incû dâpp-mezdé a sân andè con Sisén a fèr una cantè pr i vcètt dal ricòver, pardòn: pr i òspit dl Istitût *delle Piccole Suore dei Poveri*. Oramâi par mé l'é dvintè una tradiziàn da rispetèr e par Sisén un môd par tgnîr alîgher pr una ciòpa d âur di vcètt ch'i an la sò etè mo che, diversamânt da ló, i an bisâggn d assistânza. Girundlând pr i curidûr a sân andè a finîr int una sèla in dóvv, atâc al mûr, ai ò vésst una fotografî. Sóbbit ai ò arcgnusó la caròza, qualla che mé a vdèva vgnîr fòra dal rastèl in fâza ai Prè ed Cavrèra. La fòto, ch'la fó scatè da Enrico Pasquali in prinzèppi dla vî Indipendânza, l'é quassta qué satta. Acisé, almànc in fotografî, la caròza dâl sôr la n é brîsa andè a finîr int al panirân ed Cúccoli.

F. C.

Al bunbardamânt

Dal mî dâpp guèra al Casalân, dai trî ai óngg' ân, a in ò bèle dscâurs pió d na vòlta e pió ed dâu. Quall ch'a n ò mâi cuntè l é quall ch'ai é stè prémma. Naturalmânt mé ai èra tròpa céinna pr arcurdèrum ed chi trî ân: mî mèder l'é môrta prémma che mé a fôss in grèd d

arzàvver däl cunfidänz inpuratanti e i nün a n i ò brîsa cgnusó, inción di quâter. Mî pèder invèzi l é canpè fén ai utant'ân mo, par cla riservatazza dla zänt ed canpâgna, an m à mâi cuntè gnînta, e mé, par la stassa rasân, a n i ò mâi fât däl dmand. Adès pò ai ò pèrs anc mî fradèl e acsé, s'a vói cuntèr quèl, bisâgna ch'a prôva a ricostruîr i fât.

La cà in dôvv a sân nêda l'êra int la Vî dal Pilâster, atais al Šmistamânt Mèrci ed San Dunè, quand d atâuren ai êra sâul dla canpâgna. Cla cà la vgné zâ col bunbardamânt di Sèt d Avrèll dal Quarantaquâter, cum la tstimògna la téssera dl *Ufficio Assistenza Sinistrati*, ch'ai ò catè int âl chèrt ed mî pèder, tgnó da cânt in mèz a un librân dala copertèina naigra in dôvv ló al registrèva âl giornèt lavurè e la pèga ch'al tirèva pr al sò lavurîr ed traturéssta. E sé ch'l avèva fât sâul la secânnda, mo in vatta al sò *Foglio di Congedo Illimitato*, con la dèta di Ventión ed Setàmber dal Ventsî, ai êra scrètt: *Sa leggere e scrivere*.

Par turnèr ala téssra di sinistrè, in vatta ai risùlta che, miracuèl dla burocrazî ed guèra, dâpp a quâter dé dal bunbardamânt, ai Ónng' d Avrèll, mî pèder l arscudé al prémm susîdi ed zänt scûd, fén a un totèl ed 2800 franc int al gîr d un mais e mèz. Dâpp, chi al sà.

Ed cal bunbardamânt a sò quall ch'la cuntèva mî mèder, cal pôc ch'a m arcòrd: quand la sinté l alèrum lî la ciapé mé, ch'avèva pôc pió d un ân, in brâz, e mî fradèl ed sèt, par man, e la scapé luntàn dala ferovî, obietîv däl bâmmb. Al spustamânt d âria as cazé tótt trî in fânnd a un fòs, coi pâgn strazè mo san e sèlûv. Ed mî pèder, ed quand al turné a cà da lavurèr, a n so gnînta, mo a m pòs imazinèr la dspraziân.

Däl mazèri dla cà ai ò un arcòrd dirèt, a pâns ch'al séppa ed quand avèva só i quâtr ân. Mî mèder la m avèva carchè só la sò biziclatta, in pî in vatta al tlèr, e la la spinzèva a man parché la n êra brîsa bôna d andèri con mé in vatta, e la m avèva purtè int al sît in dôvv ai êra stè la cà. Lé lî l'avèva tachè a cójjer quèl, par quall ch'a m arcòrd di pzulén ed laggn, e l'in avèva fât un muciadén da purtèr a cà, a pâns par brusèri int la stû. A ste pònt ai salté fòra un òmen, fòrsi al pa-

drân, o un vsén, ch'al taché a svarsler cãnt ed lî, digând ch'la rubèva, st mãnter che lî, anca lî svarsland, la gèva che ch'la ròba l'êra la sò. Mé a taché a zighèr e a tirèr vî mî mèder pr un brâz.

Quasst par mé l é l arcòrd dla guèra, che par furtónna a n ò brîsa vèsst: una cà crulè, una lît par socuãnt bachètt, una dóna ch'la švèrsla e una ragazòla ch'la zîga.

la Niccia d Bastèl

La cà

La cà, costruè drî ala strè ch'l'andèva da un pajais a cl èter, l'êra vûda, mo la n avèva brîsa l aspèt lasè andèr; s'la fòss stè un cristiàn a se srèv détt ch'la purtèva pulîd i sù ân. Totavî lî la s sintèva abandonè, parché da almànc zènc ân l'êra vûda. Al frutaid, ch'l êra d atâuren ala cà, e ch'l arivèva zâ fén al fiómm, l êra tgnó drî da dla zänt in canbi dla frûta ch'i cujèven. Mo la cà l'êra sãnper asrè e vûda.

Âl cà, anc s'ali én fâti ed prèd e zimãnt, ch'i én materièl sãnza vétta, ali an un'ânma ch'la i vén dè, par di mutîv misteriûs, dala zänt ch'i i én stè dãnter lóng ai ân: int âl stanzi, int ògni bûs o sfisûra, dãnter ai šgabuzén, int i casètt di mòbil vic', in vatta al scansî, as inbûsa âl vâus, l'algrî e la tristazza ed quî ch'i én stè sãtta a chi còpp. La nõstra cà la n êra brîsa difarãnta, anca lî l'avèva âl sãu vâus e i sù arcòrd e, par séntres manc da par sé, sãuratótt ala nòt, quand al pasâg' ed chi quî a quâter rôd che ultmamânt i pasèven spass par la strè, al s achietèva, lî, ajutè dal vãnt ch'al supièva stra i âlber scusând âl pôrt e âl fnèster pr arivèr zâ al fiómm, la zarchèva int ògni cantån tótti âl vâus e i arcòrd ardupè.

Ècco, lé, in cla stanza pròpi al àngol, col fnèster só l frutaid, ai êra nèd al prémm fangén. La s l arcurdèva benèssum, anc se lî alãura l'êra anc acsé zãuvna, nêda sãul da dû ân. Sé, lî l'êra stè tirè só da dû spuślén, Arnèst e la Giuãna, ch'i avèven arzvó un'èreditè inprevéssta, e ch'l'êra stè asè par cunprèr cal pèz ed tèra col frutaid e par costruîr la cà, una caslèina a un pian vèrs la strè, mo ch'l'in avèva dû dala pèrt de drî, par vî dla tèra ch'l'andèva in zâ vèrs al fiómm. Apanna la cà la fò finè i spu-

ślén i andènn a stèri e, dâpp un pôc ed tãnp, ai nasé Giurgén... pròpi ló, un rizulén mòr con l arzãnt vîv adòs. La cà la sintèva ancãura âl pistè di sù pidén e i sù vèrs aligher ed quand al curèva drî al gât, ch'al šgnulèva e al supièva, mo sãnza mâi arvultères.

Dâpp a Giurgén ai êra arivè chi èter fiû: Marién, la Loredèna, Cãrlo. Sòbbit dâpp ala nãsita ed Cãrlo ai arivè anc la nõna Carulèina, ch'l'êra vanzè vaddva e da par lî. La Giuãna la fò bãn cuntãnta dl ajût, con tótt chi ragazû. La cà la sintèva anc la vãus dla nõna che, int âl sîr d invèren, a sèder atais al fûg con i anvudén d atâuren, la cuntèva däl stòri spurãusi ed brigànt e asasén, st mãnter che i ragazû i se strichèven ón con cl èter, anc Giurgén che, coi sù dagg' ân, al vlèva fèr al "grand". E pò la sintèva l udãur däl marmelèt, dla cunsèrva ed pundòr e däl brazadèl che la nõna la preparèva par tótt. Sé, la Carulèina la dvintè la clãina dla famajja, adurè dai anvudén, tant che la nõra l'êra un pôc gelãusa. Mo quand la muré, la Giuãna la fò la pió inconsolãbil. La cà la sintèva ancãura i zîg ed tótta la famajja.

Dâpp a di ân Giurgén, Marién e la Loredèna i se spusènn e i andènn vî. La cà la s arcurdèva benèssum l'algrî ed chi nûz, mo adèsa l'êra drî a arcurdèr i dé malincònic... Al pió brótt al fò al dé dla mòrt d Arnèst: st mãnter ch'l arèva al canp, int na bulè pió in pendãnza, al vanzè sãtta al tratãur ch'al s'êra arbaltè.

La Giuãna la l avèva catè anc vîv, mo al muré sòbbit dâpp. La cà la sintèva anc l èco di sù vèrs. Pò anc Cãrlo al s n andè e la Giuãna, avanzè da par sé, l'êra andè a stèr con la Loredèna che, con dû fiû, l'avèva bisâggn ed sò mèder. Acsé la cà l'êra vanzè abandonè e âl vâus e i arcòrd i n èren brîsa asè par fèri cunpagnî. Adès pò l'avèva sintó a dîr dai cuntadén ch'i tgnèven drî ala tèra ch'i èren trûp vic' e ch'i vlèven dsmètter. La cà la capé che acsé inción al srèv mâi pió andè a stèr sãtta i sù còpp, e quassta la srèv stè la sò fén.

Ai pasé dl èter tãnp, al vãnt, ch'al scusèva la cà fén dal fundaziãn, l arivèva d âura ed stanèr solamânt di arcòrd malincònic, e lî la parèva dvintèr ògni dé pió vècia. Mo una ma téina, dnanz ala cà, as afarmé dû ed

chi quî con quâter rôd, ón nôv e ón vèc' e ruznânt. Da cal nôv ai salté zâ la Loredèna, Cârlo e la Giuâna. La cà la i cgnusé sóbbit, anc s'î èren un póc invcé. Dal quel vèc' ai vgné fòra un òmen, dâu dòn e trî ragazû. La cà la n avèva mâi vést di cristiàn acsé scûr, chisà quant sâul i avèven ciapè! Âl dòn, ónna zâuvna e ónna vècia, i purtèven di siâl ch'î cruvèven âl spâl e la tèsta, lasând scuêrt i ûc', nîgher e lusént. I ragazû, a pèrt la pèl scûra, i èren cme tótt quî che lî l'avèva cgnusó: apanna andè dânter i s mitènn a córrer pr âl stanzi svarsland e ciamândes ón con cl èter.

In cal mânter Carlo l'èra drî a dîr al pèder di ragazû:

- Abdullah, quassta l'è la cà! A psî stèr qué e pr adès a n vói gnînta, l'è asè ch'a tgnèdi drî al frutaid pò, s'arivarî d'âura ed fèr rânnder al sît, a s mitrân d'acòrd. Adèsa zarchè ed sistemèruv... -

La Giuâna la gé, guardând la dóna pió zâuvna:

- A m arcmand la cà, qué ai é nèd i mî fiû e ai é môrt al mî òmen... -

La dóna la i striché la man, e lî la s sinté tranquilizè... Dân Dîno al l'avèva détt ch'î èren brèva zânt, vgnò da un pajais luntàn par catèr na vétta miâura.

Adès la cà la n à pió tãnp pr i arcòrd, l'à da asurbîr vâus e udûr nûv e, ala sîra, l'à da ascoltèr dâl stòri nôvi ch'î dscârren d un sît ciamè desèrt e ed bîsti con la gòba ciamè camèl. La li cãnta la nôna Fâtima ai sù anvudén, int una lingua furastîra che la cà la capéss benéssum, parché âl cà i sénten i sentiment e âli intenziân ch'î én drî al paròl. Con tótt cal muvimânt, cla zânt, i fât e l armâssd nûv, la cà adès la pèr pió zâuvna e alîgra, anc parché Abdullah l'è piturè i mùr estèren d un bèl zâl, e âl pôrt e âl fnèster ed marân cme la sò pèl. Sé, adès, sâtta al sâul, la nôstra cà la pèr una bèla tãurta ed cramma e ciocolèta.

Maria Luisa Giannasi

(trad. in bulgnais dala Nòccia d Bastèl)

L âlber ed Nadèl

Al mî âlber ed Nadèl a l'ò cunprè l'ân pasè, ala fèn dla staşân natalèzzia, parché al custèva la metè. Cal vèc' a l'ò bucè vî parché l'èra pròpi dvintè brótt.

- St ân arò un bèl albarén nôv! - a m

sân détta e a m sân méssa drî a muntèrel e a sistemèr stra âl bróc ed plâstica tótti âl balènni ed vaider culurè e tótt chi èter pindulén ch'ai ò ardótt in tótt sti ân. Fèr l'âlber ed Nadèl am piès dimónndi... pió che fèr al Presèpi.

Quand a tîr fòra âl decoraziân am cumòv sãnper, parché a pãns a mî pèder, puvrén, ch'l'è andè vî da tant ed cal tãnp che ormâi mé a sân pió vècia che ló. Par ló fèr l'âlber ed Nadèl l'èra pròpi un rituel.

Prémma al tulèva sò dala cantérina un bastân muntè in vatta a un tripî. Int al bastân ai èra stè fât di busanén in dóvv ai insfilzèva dâl bróc d'abaid ch'al cunprèva ala fîra ed Santa Luzî e ala fèn ècco la maravajja: al bastân al s'èra trasfurmè int un albarén ed Nadèl profumè! Pò, tótt insämm, a tulèven fòra dai sù scatlén ed cartunzén bianc, ónna ala vòlta e con gran atenziân, âl balènni ed vaider; a li spulvrèven con un pnlén mulsén e pò a li mitèven in vatta ala tèvla tótti in fila, cme tant suldadén.

Ala matérina dal dé ed Nadèl. quand al papà al vgnèva a dsdèrum, l'um tulèva in brâz e l'um purtèva a vâdder la maravajja ch'l'avèva fât Gesó Banbén, che int la nòt l'èra vgnò zâ e l'avèva atachè tótti âl balènni ai rãm dal mî albarén e mé, tótt cuntãnta, a batèva âl manénni e a supièva par smurzèr, ónna a ónna, âl candlènni ed zîra.

Adès ai é âl lûs culurè con al relè da atachèr ala curânt. Tótt un èter quel mo l'âlber ed Nadèl l'è sãnper bèl pr i cínno e anc pr i i vcètt come mé! Andãn mò, Nòccia, ch'l'è âura ed finîr.

Bãn! Mo cus'èl tótt ste rósse? Eeee... l'âlber ed plâstica al pèrd âl fói còmm s'al fòss un âlber vair! Almanc al fèss prufóm... .

Puvratta mé: fòrsi ai ò fât l'interès ed cazàtt a cunprèr ste albarén in ufèrta...

la Nòccia ed Casalècc'

Librarî bulgnaisa

Bulaggna l'è cgnusó in tótt al mând par la sò università, l'Alma Mater Studiorum, che da quèsi méll ân la dà dal lósster ala nôstra zitè. Mo a Bulaggna ai é anc dâli ètri scòl ch'ali an sfurnè dâl generaziân ed tècnic ed rãza e la pió antîga e inpurtãnta l'è sãnz'èter l'Istituto Tecnico Industriale

Aldini - Valeriani, che pr i bulgnîs l'è, sãnza tór tanti vultè, "i Aldén". Fundè dal 1844 pr insgnèr un mstîr ala zòventó bulgnaisa, in sti 168 ân ed vétta i sù diplomè (zîrca ventzènc mélla) i én stè quî ch'î an cuntribué ala furtónna d una móccia ed fãbric inpurtanti, ch'ali an fât ed Bulaggna, pr esãnpi, la capitèl dal *packaging* o par mèi dîr, l'inpacatamânt. Mo mégga sâul quasst, parché dai Aldén ai é saltè fòra d incòsa: chémmic, fundidûr, radiotècnic, eletrotècnic, perètt edîl, stanpadûr e vî acsé. Fra i sù arlîv a vói arcurdèr Romano Volta, al fundadûr dla *Datalogic*, ch'l'è inventè al còdiz a stréssel (*codice a barre*) e Clementino Bonfiglioli, al fundadûr dla *Bonfiglioli Riduttori*. Pròpi al mais pasè, al sèndic Merola l'è cunsgnè al "Nettuno d'Oro" al profesâur Giovanni Sedioli, ch'l'è stè par dimónndi ân prèsid dl Istitût.

Pr arcurdèr la stòria ed sta scòla gluriâusa, l'A.L.I.A.V. (Associazione Licenziati Istituto Aldini Valeriani) l'è publichè un lîber beléssum, pèn ed nutèzzi e ed fotografî, ch'âl mãstren quall ch'l'è stè, quall ch'l'è e - parché nã - quall ch'î prãn èser in futûr "I Aldén".

F. C.

Chi é interesè a cunprèr stal lîber al pôl méttres in cuntât con l'A.L.I.A.V., ch'l'è la sèd in via Bassanelli 8 - 11 (ai Aldén) tótt i martedì ch'ai é scòla, dali òt e mèz al dîs e mèz dla sîra, ciamând al nómmer 051-4156211 (intèren 208) opûr mitãndes in cuntât con al sgnèr giuseppe.benfenati@fastwebnet.it cell. 329 0833228

A sãn andè in Rumâgna a fèr l'incantabéss!

Pròpi acsé! Al pajais ed Sant Arcànzèl l'é famàus pr i sù poèta - e stra quissti Raffaello Baldini e Tonino Guerra - mo anc par la tradiziàn dla grandéssima Fîra ed San Martén (cgnusó anc cme la "Fîra di Bécc"). Tótt i ân, ai 11 ed nuvàmber, ai é anc la famàusa *Sagra dei Cantastorie* e in st'ucasiàn i ûltum artéssta anbulànt i s atrôven int la piâza dal pajais par zarchèr ed ricreèr pr un dé l'atmosphèra di "trépp" d una vòlta.

Ècco dãnca che ai dîs ed nuvàmber, dnanz a un pòbblic apasiunè e generàus as é esibé un drapèl ed cantastòri e stra quissti anca mé, ch'a sãn cunsiderè - e par mé l'é un unàur - òn ed làur.

Ai èra la mî bravéssima amîga fiurinténna Lisetta Luchini, acunpagnè dala Marta Marini con al mandulén. Pò sãnper dala Tuschèna (Vaiano) ai èra Daniele Poli, con al sò "tacabanda" in spâla. Dala Cavazàrna ai é arivè la Dina Boldrini con sò fiòl Gianni Molinari e con Giuliano Piazza, al fiòl ed Piazza Marino, ala fisarmònica. Pò ai èra anca mé con Antònio Stragapede e una ciòpa ed sunadûr venezian.

Al mumânt pió bèl l'é stè quand a s sãn catè intàuren ala tèvla aparçè, in cunpagni dla Dèdi, la fiòla ed Luränz de Antiquis, al prãnzip di cantastòri d una vòlta. Pò ai èra Giorgio Vezzani, al stòric ufizièl dal mànd di artéssta ed piâza. Dagnèl, al tuscàn, ch'l èra al pió zàuven dla cunpagnî, l'à inpruvisë un'utèva rémma beléssima. Pò ai é tuchè ala Dèdi, ch'l à spalanchè al bavóll di arcòrd, cminziapiànd da quand li la véns al mànd int una caravèna tirè da un cavâl...

Ai é saltè fòra i nómm di cantastòri d una vòlta: Lorenzo de Antiquis (a ló l'é dedichè l'AICA, l'asociazian di artéssta); Sigfrido Mantovani, ch'al sunèva un "viulén" fât con al màndg d una granè con una còrda sàula; e pò Tonino Scandellari, Adelmo Boldrini (al pèder dla Dina); Piazza Marino con Vincenzo "Bòbi" Magnifico, sàul pr arcurdèren socuànt.

Mo al quèl che pió de tótt al m à culpé l'é stè la zãnt che sîa ala maténna che al dâpp-mezdé i an segué àl nòstri esibiziàn con un'atenziàn grandéssima, con dâl sbatrî ed man da

teàter. L'é stè beléssum vadder la Dina méttres ala batrî par dèri dãnter cme quand l'âra una fangéina! A utantatrî ân l'à cunpagnè sò fiòl Gianni e Žugliàn Piâza, sãnza mài andèr zã ed tänp! Brèva Dina!

Turnànd ala Sègra, par mé quassta l'é stè la secànda vòlta a Sant Arcànzèl e a spèr ch'i s arcòrden ed mé anc st ètr ân. Mo intànt a m é vgnó una mèza idè... pr esãnpi ciamèr socuànt ed sti artéssta una sîra d estèd, magàra int *l'Arena del Navile*, pr arturnèr ai ténp d una vòlta, quand la tivì, i giurnî e l'aràdio i èren làur...

F. C.

La Dina Boldrini àir...

...e incù!

La siànza di nùster vîc'

Rugatta (*Brassica Eruca*) - rughetta, ruca, rucola, pianta comune tra le biade, lungo le strade e i fossi, nel contado detta anche *ròccla*, oleifera e da sovescio. È da alcuni mescolata coll'insalata pel suo sapore piccante; e data ai bimbi in insalata per guarire la tosse. I semi sono acri come quelli della senapa; e l'erba è inoltre reputata antiscorbutica, stimolante, ecc.

Šghèrz (*Dipsacus sylvestris*) - volgarmente cardo selvatico, detto anche cardo da scardassare e da noi *šghèrz da lèna*, perchè già adoprato pe' suoi capolini arroncigliati (in dialetto *šghèrz* o *lambardsén*) nella follatura de' panni.

2. *šghèrz* o *rézz*, cardo, la scorza spinosa che involge la castagna.

Da: G. Ungarelli, *Le piante aromatiche e medicinali nei nomi, nell'uso e nella tradizione popolare bolognese*.

Tipografia Luigi Parma, 1921.

Al Pànt dla Biànnda

Nómmer 117 dal 2012

Diretâur iresponsàbil e limušnîr:

Fàusto Carpan

Dsèggn uriginèl:

Lupàmmbol (Wolfgang)

Umberto Sgarzi

Matitâza (Giorgio Serra)

Coretâur di sbâli: **Bertén Sèra**

Strulgàn eletrònic: **Âmos Lèli**

Abunamént par pòsta: almànc 20 € al ân.

Indirèzz:

FAUSTO CARPANI

Via Emilia Ponente 21

40133 BOLOGNA

tel. cell. 339-3536585

fausto.carpani@alice.it

Al dizionèri ed riferimànt par càl paròl
ch'âli én difèzzil da capîr l'é quasst:

Lepri - Vitali

Dizionèri

BULGNAIS - ITAGLIÀN

ITAGLIÀN - BULGNAIS

Pendragon, 2009

I sît bulgnîs i én quissti:

www.pontedellabionda.org

www.clubdiapason.org

www.lafamigliabolognese.it

www.bulgnais.com

www.marcopoli.it

**- Carpani e i sù amìg -
- La Compagnia del Ponte della Bionda -**

NOVEMBRE Lunedì 26, ore 21.....	Teatro delle Celebrazioni (via Saragozza 234): GIORGIO COMASCHI in " Commendator Paradiso "- 1964 . Dall'Ara e il giallo dello scudetto al Bologna. Testo di Gianfranco Civolani . Prenotazioni 051-6153370
DICEMBRE Sabato 1, ore 21.....	Centro Sociale Montanari (Via Saliceto 3): "Bologna cantava e canta" con Fausto Carpani, Gigén Lívra, Marco Visita, Antonio Stragapede.
Martedì 4, ore 21.....	Teatro Orione (via Cimabue 14): la Compagnia del Ponte della Bionda in "Non parlate all'autista", commedia in due atti di Carpani e Nanni. Prenotazioni al 337572489.
Mercoledì 5, ore 21.....	
Giovedì 6, ore 21.....	
Giovedì 13, ore 16,30.....	Nella sede della Famajja Bulgnaisa (via Barberia 11): pomeriggio in compagnia dei poeti dialettali, con la partecipazione di Fausto Carpani e Sisén. Presenta Mirella Musiani.
Mercoledì 26, ore 16.....	Museo del Patrimonio Industriale (ex Fornace Galotti - via Beverara 123)."Questa è la mia città" Fausto Carpani canta e racconta Bologna con le sue foto e i disegni di Matitaccia.
Giovedì 27, ore 21.....	Teatro Nuovo di Sasso Marconi: la Compagnia del Ponte della Bionda in "Non parlate all'autista", commedia in due atti di Carpani e Nanni.
GENNAIO 2013 Sabato 26, ore 21.....	Teatro "La Venere" di Savignano sul Panaro: la Compagnia del Ponte della Bionda in "Non parlate all'autista", commedia in due atti di Carpani e Nanni.

Associazione Culturale

IL PONTE DELLA BIONDA
www.pontedellabionda.org
info@pontedellabionda.org
 cell. 334 378 72 19